

Thelma Schoon ging als kind mee naar de dienst in de protestantse en de oud-katholieke kerk. Grote verschillen zag ze niet direct. Foto Angeliek de Jonge

Religie En Filosofie

© 8 min.

'De overkoepelende wereldkerk is áltijd katholiek'

Kerkstromingen

Thelma Schoon (28), de Jonge Theoloog des Vaderlands, groeide op met twee kerkelijke tradities. Ze hoopt een brug te slaan tussen de katholieken en de protestanten. 'De verschillen zijn helemaal niet zó groot.'

JASMIJN HUISMAN

'Ruikt het hier naar wierook?' vraagt theoloog Thelma Schoon, terwijl ze een rondleiding geeft door de oud-katholieke Gertrudiskathedraal in Utrecht. Een kerk met azuurblauwe muurschilderingen en marmeren vloeren. "Ik ruik dat bijna niet meer. Toen ik klein was, stond ons huis er op zondagen blauw van." Schoon is diaken en jongerenpastor in de Gertrudiskathedraal en is sinds afgelopen oktober de Jonge Theoloog des Vaderlands. Ze probeert jongeren in contact te brengen met de kerk.

De zondag was voor haar als kind misschien wel de drukste dag van de week. Haar vader, een oud-katholieke priester in Alkmaar en Enkhuizen, haar moeder een protestantse predikante in Enkhuizen. Afwisselend ging het gezin - Thelma en haar zus en broertje - mee naar de dienst in de protestantse of oud-katholieke kerk. Ze woonden in de pastorie in Enkhuizen, naast de kerk van haar vader. En als zevenjarig meisje nam ze regelmatig deel aan beide diensten, bijvoorbeeld als misdienaar.

Het vormde haar. De jonge Thelma nam alles in zich op. Ze hield een dagboek bij aan God, begon de verhalen soms met 'abba', een ander woord voor Vader. Soms graptten haar ouders dat de andere ouder nu aan de beurt was haar naar bed te brengen, omdat er geen einde kwam aan haar nachtelijke bidsessie. Ze bad voor de buurvrouw, de kippen, het nichtje van een vriendin. Het hield niet op. "Ik was best wel vroom", zegt Schoon lachend. "Eigenlijk verzocht ik God steeds om voor al die mensen te zorgen. Als ik dat boekje nu teruglees, kan me dat best ontroeren."

Het geloof 'klikte' simpelweg bij de jonge theoloog. Als er gemeenteleden in de pastorie kwamen om met één van haar ouders te praten, wilde ze erbij zitten. De mooie gesprekken aanhoren. Het ging vanzelf, ze vroeg zich niet zo af wat de verschillen waren tussen de twee kerken. Bij de PKN waren veel kinderen aangesloten, het gebouw groter. Imponerend, vond zij. Bij de oud-katholieke kerk genoot ze van het kleine gezelschap, de liturgische tradities en de katholieke 'knallers'.

De oud-katholieke kerk is een kerkgenootschap met ongeveer vijfduizend leden en ontstond in de achttiende eeuw. De kerk valt officieel niet onder het gezag van de katholieke kerk in Rome en is oecumenisch ingesteld. Ook is het verplichte priestercelibaat er afgeschaft en kunnen vrouwen ook diaken, priester of bisschop worden.

Kinderlijk enthousiasme

Toen Schoon theologie ging studeren in Groningen, veranderde haar kinderlijke enthousiasme over het geloof. Even was alles niet meer zo vanzelfsprekend. "Ik begon me af te vragen of ik niet gewoon een logische uitkomst ben van mijn ouders. Of de keuzes die ik maakte, wel van mij waren. Is theologie studeren niet gewoon de meest voor de hand liggende keuze? Dat soort dingen. Ik heb ook nog auditie gedaan voor de toneelschool, getwijfeld over filosofie en psychologie. Maar iets in mij veranderde toen ik van mijn

docent een brief moest schrijven."

Ze staart even uit het hoge raam van de pastorie van de Gertrudiskathedraal, gelegen aan het Willemsplantsoen in Utrecht. "Het was een hypothetische brief aan mijn ouders, waarin ik moest vertellen dat ik niet voor de kerk zou werken. Dat moest ik hardop voorlezen." Ze zucht. "Heel moeilijk. Het was echt op het scherpst van de snede en het ging om de vraag: in hoeverre doe je dit voor je ouders?"

"Maar het uitspreken dat ik niét voor de kerk zou werken, riep zoveel weerstand in mij op. Het klopte niet. Daardoor voelde ik dat het werk en het geloof ook echt van mij is. Ik zal altijd oud-katholiek zijn." Een brede glimlach. "Ik zie het geloof als een vuurtje dat brandt. Misschien ben ik door mijn ouders bij het vuur gaan staan, maar nu sta ik er toch echt zelf. Alleen."

Ze volgde een master voor gemeentepredikant in de protestantse kerk én het seminarie, de opleiding tot priester in de katholieke kerk. De keuze om uiteindelijk toch voor de oud-katholieke kerk te werken en zich uit te schrijven bij de protestantse kerk, maakte ze met haar hart. "Ik kon die beslissing niet op basis van rationele argumenten maken. Ik kon het niet uitleggen, ik voelde alleen dat ik iets essentieels van mij zou verliezen als ik de oud-katholieke kerk zou verlaten."

'Ik kan er slecht tegen'

"Een monnik zei ooit tegen mij dat je je nooit moet afvragen waar je je het gelukkigst voelt." Ze glimlacht. "Geluk is slechts een bijwerking. Je kunt beter onderzoeken waar je je thuis voelt. Op welke plek voel je je het meest jezelf? Voor mij is dat de oud-katholieke kerk. Daar doe je de diensten samen, iedereen heeft een rol. De priester kan niet zonder de misdienaar. Dat iedereen slechts een schakeltje is in dat systeem, vind ik heel vreugdevol."

"Het maakt de diensten feestelijker", aldus de Jonge Theoloog des Vaderlands. "Toen ik tijdens mijn studie preekte in de protestantse kerk, had ik soms het gevoel dat ik alleen maar aan het zenden was. De rest zit, jij praat. Het sámen doen vind ik mooier."

Maar, vervolgt ze. "De verschillen tussen de katholieke kerk en de protestantse kerk zijn eigenlijk helemaal niet zo groot. Ik vóél wel verschillen, maar dat gaat meer over beleving. Inhoudelijk valt het wel mee, we volgen allemaal Christus. Ik kan er slecht tegen als protestantse mensen zeggen niet-katholiek te zijn." Haar handen bewegen ritmisch heen en weer als ze praat.

"Mensen vergeten dat de letterlijke vertaling van katholiek 'gericht op het geheel' is. Daaronder vallen dus alle christelijke kerken, ze zijn allemaal deel van het geheel - en dus is de overkoepelende wereldkerk áltijd katholiek. En de protestant dus ook."

"Veel ideeën over de katholieke en protestantse kerk zijn achterhaald. De protestantse zou de kerk van het Schrift zijn, de katholieke de kerk van traditie. Maar de tradities van de katholieke kerk komen uit de Bijbel, het geschreven woord. En vaak zijn die swingende katholieke bangers van oorsprong protestants."

Het liefst zou ze willen dat alle christelijke kerkstromingen zich dat realiseren. En weer naar elkaar toe groeien. Vooral op basis van twee punten: het homo-huwelijk en vrouwen in het ambt. Als oud-katholiek hoopt ze een bruggenbouwer te zijn. Weliswaar van een klein bruggetje, lacht ze. "Maar wel een bruggetje."

Man of vrouw?

Binnen de oud-katholieke kerk mogen vrouwen wel priester zijn, daardoor denken veel mensen dat we progressiever zijn. Dat is misschien ook wel zo, maar die keuzes zijn niet per se gemaakt vanuit progressieve ideologie. Eerder op basis van theologische argumenten."

"In de Bijbel staat dat het niet uitmaakt wie er gedoopt wordt, man of vrouw. Waarom zou dat in het ambt dan opeens wel uitmaken? Dat is gek. En ook bij sacramenten speelt gender geen rol. Op basis daarvan maken we die keuzes, niet omdat we vinden dat het nu 'tijd is voor vrouwen'. Eigenlijk zijn we binnen de oud-katholieke kerk relatief orthodox in de benadering van christelijke teksten. We moeten altijd teruggrijpen naar de bron."

Door die combinatie van progressieve en orthodoxe ideeën denkt Schoon dat de oud-katholieke kerk een schakel kan zijn. "Tussen allerlei stromingen, hoor. Binnen de protestantse en katholieke kerk heb je progressievere en behoudende bewegingen. Ik vind het erg dat christenen zo verdeeld zijn over de thema's die ik noemde. Ik zou willen dat we op z'n minst met elkaar in gesprek blijven."

"Ook omdat christelijke jongeren steeds conservatiever worden. Op TikTok delen christelijke influencers allerlei filmpjes over wat in de Bijbel staat - en of iets wel of niet 'mag'. En waarom een bepaalde stroming zogenaamd beter is dan een andere. Vaak interpreteren ze de Bijbel veel te letterlijk."

De kerk is niet alleen het instituut, benadrukt ze. "Het is iets veel diepers en groters dan dat. Je probeert de lessen uit de Bijbel bij je te dragen. Dat overstijgt alle stromingen. Het is de taak van de dominee of priester om dit soort dingen uit te leggen."

Tegenwoordig houdt Schoon geen dagboek aan God meer bij. Ze bidt liever. "Meestal bid ik voor anderen, als ik me zorgen maak. Maar bidden betekent voor mij ook stil worden, even niks zeggen. In het boek In balans van de monnik Zacharias Heyes staat dat God je vindt op de plek waar je bent. Je hoeft

je niet goed te voelen om naar de kerk te gaan, je hoeft soms niks te zeggen of doen. En een gebed mag ook stamelend uitgesproken zijn. Hij vindt je toch wel."

Jonge Theoloog des Vaderlands

Als Jonge Theoloog des Vaderlands is Thelma Schoon een jaar lang ambassadeur van de theologie. Ze is dit jaar te gast bij verschillende gemeentes - protestants en katholiek - en organisaties om in gesprek te gaan over het geloof.

Ook organiseert ze activiteiten waarbij jongeren uit verschillende tradities elkaar ontmoeten, zoals bij 'Advent voor de Student'. Bij dit evenement kunnen christelijke jongeren vragen stellen aan een jongerenpanel uit de rooms-katholieke, protestantse en evangelische traditie.